

Брюксел, 21 ноември 2019 г.
(OR. en)

14210/19

Междуетноститутуционално досие:
2018/0089(COD)

CONSOM 310
MI 795
ENT 254
JUSTCIV 215
DENLEG 103
CODEC 1636

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО – Общ подход

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 11 април 2018 г. Комисията представи посоченото по-горе предложение на Европейския парламент и на Съвета. Настоящото предложение е част от пакета „Нов търговски механизъм за потребителите“, който се състои от две директиви¹ и едно хоризонтално съобщение² с цел да се гарантира, че потребителите се ползват в пълна степен от своите права съгласно правото на Съюза, и да се създадат условия за по-лоялна конкуренция за спазващите правилата търговци.

¹ Вж. док. 7876/18 за другото предложение за модернизиране на потребителското право.

² Вж. док. 7875/18.

2. Настоящият проект за директива предлага да се модернизира и замени Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения³, като се предвидят мерки за спиране или забрана, както и мерки за обезщетение в случай на нарушения на правото на Съюза, засягащи дадена група потребители. Целта е да се повиши ефективността на колективните действия чрез по-добри правила за правоприлагане, особено в ситуации, при които отделните потребители може да се въздържат да потърсят правна защита в съда поради високите разходи за съдебни спорове и/или ниската стойност на исковете. Предложението обхваща и ситуациите, при които нарушенията засягат потребители от повече от една държава членка с оглед на подобряването на защитата на потребителите в една все по-глобализирана и цифровизирана икономика.

Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения предвижда само представителни иски за прекратяване или забрана на нарушения на потребителското право на ЕС, но не и за получаване на колективно обезщетение, което дава възможност на отделните потребители да получат например финансова компенсация. В резултат на това в Европейския съюз има значителни разлики в защитата на колективните интереси на потребителите, тъй като някои държави членки са предвидили процедури за колективно обезщетение, а други не са. С настоящото предложение за потребителите във всички държави членки ще бъде предвидено наличието на процедура за представителни иски, която включва мерки за обезщетение, и при национални искане, и при трансгранични иски.

3. По-специално предложението позволява на квалифицираните органи да защитават колективните интереси на потребителите чрез:
- определянето от държавите членки, по-специално, на потребителски организации или публични субекти да изпълняват функциите на квалифицирани органи;
 - предявяването на представителни иски срещу търговци нарушители, включително такива, установени в друга държава членка;
 - въвеждането на мерки за обезщетение, в т.ч. по-специално за финансова компенсация.

³ Директива 2009/22/ЕО относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30).

Предложението има за цел и регулирането на ключови аспекти, необходими за създаването на рамка, която следва да бъде допълнена на национално равнище с конкретни процедурни правила или със съществуващите механизми за колективно обезщетение.

И накрая, предложената система включва предпазни мерки срещу риска от прекомерно или необосновано предявяване на искове посредством изискване за квалифицираните органи да бъдат изцяло прозрачни по отношение на своите източници на финансиране.

4. Европейският икономически и социален комитет даде становището си на 20 септември 2018 г.⁴
5. Отговорната комисия в Европейския парламент е комисията по правни въпроси (JURI). Докладчик е г-н Жофроа Дидие (EPP – FR). Комисията по правни въпроси прие доклада си на 6 декември 2018 г., а на 26 март 2019 г. Европейският парламент приключи работата по своята позиция на първо четене и заяви решението си за започване на преговори със Съвета.

II. РАБОТА В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА

6. Разглеждането на предложението от работна група „Защита и информиране на потребителите“ започна при българското председателство през април 2018 г. Оценката на въздействието, придружаваща предложението, беше разгледана на 24 и 25 април 2018 г. въз основа на отговори на контролен списък въпроси. През май и юни 2018 г. бяха организирани още две заседания на работната група.
7. Дискусиите продължиха по време на австрийското и румънското председателство, като в този период бяха организирани единадесет заседания на работната група, за да бъдат разгледани няколко компромисни предложения на председателството. Работата продължи по време на финландското председателство с интензивни дискусии в рамките на десет заседания на работната група, както и чрез редица бележки, представени от делегациите. В резултат на това предложението беше значително преструктурирано, като същевременно духът и целите на предложението на Комисията бяха запазени.

⁴ EESC INT/853.

8. В хода на обсъжданията на равнище работна група предложението беше адаптирано (вж. точка III.A по-долу) с цел да се отговори на опасенията, изразени от държавите членки. Бяха направени и редица технически промени с цел изясняване, реструктуриране и допълване на предложението, където е необходимо (вж. точка III.B по-долу).

III. ПРОМЕНИ В ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА

9. Компромисният текст на председателството се основава на описаните по-долу градивни елементи и представлява справедлив и балансиран компромисен пакет, който се подкрепя от мнозинство от държавите членки.

A – Основни промени

- a) Разграничение между националните и трансграничните представителни иски (членове 4, 4а и 4б; съображения 9а – 11з)

Предложението на Комисията цели определените в една държава членка квалифицирани органи да имат възможността да предявяват представителни иски в друга държава членка, ако отговарят на редица критерии, като например да са създадени по установения ред и да са с нестопанска цел.

Председателството предлага следното:

- ясно разграничение между националните и трансграничните представителни иски със съответните определения;
- отделни критерии за определяне на квалифицираните органи за целите на националните и трансграничните представителни иски, с критерии, определени в съответствие с националното право за квалифицираните органи за целите на националните представителни иски (член 4);
- общи и засилени критерии за квалифицираните органи, определени за целите на трансграничните представителни иски (членове 4а и 4б);

- взаимно признаване на квалифицираните органи, определени за целите на трансграничните представителни искове, като същевременно се дава възможност на националните съдилища и административни органи да разглеждат финансовата независимост на квалифициран орган в рамките на даден трансграничен представителен иск и по целесъобразност да отхвърлят неговата правоспособност (член 4б, параграф 3, втора алинея).

б) Установителни решения (член 6, параграф 2 и съображение 4а)

По искане на държавите членки председателството предлага в член 6, параграф 2 да се заличи възможността съдът или административният орган по своя инициатива да постанови установително решение относно отговорността вместо разпореждане за обезщетение, като същевременно на държавите членки се позволява да запазят или да приведат в действие законодателство относно исковете за установително решение на национално равнище, както е предвидено в съображение 4а.

в) Преразпределение на компенсациите за малки загуби (член 6, параграф 3, буква б)

По искане на държавите членки и с оглед на правната сигурност председателството предлага да се заличи разпоредбата, предвиждаща преразпределянето на дребни суми от финансови компенсации за обществени цели, които служат за защита на потребителите, вместо да бъдат разпределени на потребителите, които са претърпели вреди.

г) Действие на окончателните решения (член 10; съображения 31а и 33)

Компромисният текст на председателството отчита опасенията, изразени от някои държави членки във връзка с действието на окончателните решения, по-специално по отношение на изискването окончателното решение за установяване на нарушение да се счита за неопровержимо доказателство в подобни случаи, тъй като това би било в противоречие с националното право относно преценката на доказателствата.

Вместо това председателството предлага посочените по-горе окончателни решения да могат да бъдат използвани като доказателство за съществуването на въпросното нарушение.

д) Преходни разпоредби (член 20 заедно с член 11; съображения 35 и 35а)

По искане на държавите членки председателството предлага директивата да се прилага за представителните искиове, предявени след датата на прилагане на директивата, вместо за нарушенията, започнали след тази дата. Предложената от председателството промяна е в съответствие с процесуалното право и осигурява по-бързо прилагане на директивата (член 20, параграфи 1 и 2).

Председателството смята също, че е необходимо да се вземат предвид особеностите на националното право относно спирането или прекъсването на давностните срокове (член 20, параграф 2а).

Б – Други промени

Направени бяха и редица други промени, по-специално по отношение на:

- допълването и рационализирането на обхвата (член 2 и приложение I);
- изясняването на функционирането на представителните искиове, по-специално относно информацията, процесуалните разходи/такси и разграничението между мерките за спиране или забрана и мерките за обезщетение (членове 5, 5а, 5б, 8 и 9);
- ограничаването на санкциите до случаите на неспазване на мерки за спиране или забрана, на разпореждания за разкриване на доказателства и на задължения за предоставяне на информация, както и запазването на компетентността на държавите членки по отношение на разпределението на приходите от глоби (член 14);
- опростяването на изискванията за предоставяне на информация във връзка с мониторинга и оценката на директивата (член 18).

10. На заседанието си от 20 ноември Комитетът на постоянните представители реши да представи текста на Съвета по конкурентоспособност на 28 ноември 2019 г. с оглед на постигането на общ подход. Новият текст спрямо предложението на Комисията е обозначен с **получер шрифт и подчертаване**, а заличаванията са отбелязани с [...].

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Председателството счита, че текстът, изложен в приложението, отразява балансиран и справедлив компромис между изразените от делегациите мнения. Съветът се приканва да постигне съгласие по общ подход на тази основа на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 28 ноември 2019 г.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите
и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО**

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,
като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално
член 114 от него,
като взеха предвид предложението на Европейската комисия,
след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,
като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,
в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (0) Глобализацията и цифровизацията доведоха до увеличаване на риска голям брой потребители да бъдат засегнати от една и съща незаконна практика. Нарушенията на правото на Съюза причиняват вреда на потребителите. Без ефективни средства за преустановяване на незаконните практики и обезщетяване на загубите, понесени от потребителите, доверието на потребителите във вътрешния пазар намалява.**
- (0а) Липсата на ефективни средства за прилагане на правото на Съюза за защита на потребителите може да доведе и до нарушаване на лоялната конкуренция между търговците нарушители и търговците, спазващи изискванията, които извършват дейност на национално или трансгранично равнище. Това може да възпрепятства безпроблемното функциониране на вътрешния пазар.**
- (0б) В съответствие с член 26, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) вътрешният пазар обхваща пространство без вътрешни граници, в което е осигурено свободното движение на стоки и услуги. Вътрешният пазар следва да осигурява на потребителите добавена стойност под формата на по-добро качество, по-голямо разнообразие, разумни цени и високи стандарти за безопасност на стоките и услугите, които да утвърждават високо равнище на защита на потребителите.**
- (0в) Член 169, параграф 1 и член 169, параграф 2, буква а) от ДФЕС предвиждат Съюзът да допринася за постигането на високо равнище на защита на потребителите посредством мерки, приети по силата на член 114 от ДФЕС. В член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз се предвижда политиките на Съюза да осигуряват високо равнище на защита на потребителите.**
- (1) [...]**

- (2) Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета позволи на квалифицираните органи да предявяват представителни иски, чиято основна цел бе преустановяването и забраната на нарушения на правото на Съюза, увреждащи колективните интереси на потребителите. Посочената директива обаче не отговори в достатъчна степен на предизвикателствата, свързани с прилагането на потребителското право. За да се подобри възпирането на незаконните практики и да се намали вредата, нанасяна на потребителите, **в рамките на един все по-цифровизиран и глобализиран пазар**, е необходимо да се засили механизмът за защита на колективните интереси на потребителите, **така че да включва мерки за обезщетение, както и мерки за спиране или забрана**. Предвид **необходимите** многобройни промени [...] е целесъобразно Директива 2009/22/ЕО да бъде заменена.
- (2а) Процедурите за представителни иски, както за налагане на мерки за спиране или забрана, така и на мерки за обезщетение, се различават в рамките на Съюза и предлагат различна степен на защита на потребителите. Има и държави членки, които понастоящем не разполагат с действаща процедура за колективно обезщетение. Това намалява доверието на потребителите и дружествата и способността им да осъществяват дейност на вътрешния пазар, нарушава конкуренцията и възпрепятства ефективното прилагане на правото на Съюза в областта на защитата на потребителите.**
- (2б) За справяне с тези проблеми се изисква поне една процедура за представителни иски за налагане на мерки за спиране или забрана и на мерки за обезщетение във всички държави членки, която да е в съответствие с настоящата директива. Ефективните и ефикасни представителни иски в целия Съюз следва да повишат доверието на потребителите, да дадат възможност на потребителите да упражняват правата си, да допринесат за по-лоялна конкуренция и да създадат равни условия за търговците, осъществяващи дейност на вътрешния пазар.**
- (2в) Настоящата директива има за цел да допринесе за функционирането на вътрешния пазар и постигането на високо равнище на защита на потребителите, като дава възможност на квалифицираните органи, които представляват колективните интереси на потребителите, да предявяват представителни иски както за налагане на мерки за спиране или забрана, така и на мерки за обезщетение срещу търговци, които нарушават разпоредбите на правото на Съюза. Квалифицираните органи следва да могат да поискат преустановяването или забраната на нарушение и да потърсят обезщетение като компенсация, поправка или намаляване на цената, според случая и при наличие съгласно правото на Съюза и националното право.**

(3) Представителният иск следва да предложи ефективен и ефикасен начин за защита на колективните интереси на потребителите. Той следва да позволи на квалифицираните органи да действат с цел да се осигури спазването на съответните разпоредби на правото на Съюза и да се преодолеят препятствията, пред които са изправени потребителите в рамките на индивидуалните иски, като например несигурността относно техните права и наличните процесуални механизми, психологическото нежелание да предприемат действия и отрицателното салдо на очакваните разходи и ползи от индивидуалния иск.

(4) Важно е да се осигури необходимото равновесие между достъпа до правосъдие и процесуалните гаранции срещу злоупотребата с предявяването на иски, която би могла да възпрепятства необосновано способността на дружествата да извършват дейност в рамките на [...] **вътрешния пазар**. За да се предотврати злоупотребата с представителни иски, следва да се избягват елементи като наказателни обезщетения [...] и следва да се предвидят [...] правила за **някои** [...] процесуални аспекти, като определянето **и финансирането** на квалифицирани органи [...]. [...]

(4a) Настоящата директива не следва да заменя съществуващите национални процесуални механизми, целящи защитата на колективните или индивидуалните интереси на потребителите. Като взема предвид правните традиции на държавите членки, директивата ги оставя да преценят дали да създадат предвидения с настоящата директива представителен иск като част от съществуващ или бъдещ колективен механизъм за мерки за спиране или забрана или за мерки за обезщетение или като отделен механизъм, доколкото поне един национален процесуален механизъм под формата на представителен иск съответства на условията, определени в настоящата директива. Например настоящата директива не следва да възпрепятства държавите членки да приемат законодателство относно иски за установително решение, въпреки че настоящата директива не предвижда правила за такива иски. Ако на национално равнище са въведени механизми в допълнение към механизма, изискван от настоящата директива, квалифицираният орган може да избере кой механизъм да използва.

- (46) В съответствие с принципа на процесуална автономия настоящата директива не следва да съдържа разпоредби относно всички аспекти на производствата при представителни иски. Следователно държавите членки са тези, които трябва да определят правила, например относно допустимостта, доказателствата или средствата за обжалване, приложими към представителните иски. Държавите членки следва например да определят необходимата степен на сходство на индивидуалните иски или минималния брой потребители, засегнати от иск за обезщетение, за да може дадено дело да бъде допуснато за разглеждане като представителен иск. Тези национални правила не следва да възпрепятстват ефективното функциониране на представителните иски, предвидени в настоящата директива.**
- (5) [...]
- (6) **В обхвата на настоящата директива следва да бъде отразено актуалното развитие в областта на защитата на потребителите. Тъй като понастоящем потребителите действат в рамките на разширен и все по-цифровизиран пазар, постигането на високо равнище на защита на потребителите изисква [...]** области, като защита на данните, финансови услуги, пътуване и туризъм, енергетика [...] **и** телекомуникации [...], **да бъдат обхванати от настоящата директива в допълнение към общото потребителско право. [...]** По-специално, тъй като е налице повишено търсене от страна на потребителите на финансови и инвестиционни услуги, е важно да се подобри прилагането на потребителското право в тези области. **В областта на цифровите услуги потребителският пазар също се разви и съществува повишена необходимост от по-ефективно прилагане на потребителското право, включително защитата на данните.**

- (6a) Директивата следва да обхваща нарушения на разпоредбите на правото на Съюза, посочени в приложение I към настоящата директива, доколкото тези разпоредби защитават интересите на потребителите, независимо дали са посочени като потребители или като пътници, ползватели, клиенти, инвеститори на дребно, клиенти на дребно, субекти на данни или други. Тя обаче следва да защитава интересите на физическите лица, които могат да бъдат увредени или са били увредени от тези нарушения, само ако те отговарят на изискванията за потребители в съответствие с настоящата директива. Не следва да се обхващат нарушенията, нанасящи вреди на физически лица, разглеждани като търговци.
- (6б) Настоящата директива не следва да засяга правните актове, изброени в приложение I, и следователно не следва да променя или разширява съдържащите се в тях определения или да заменя евентуалните механизми за принудително изпълнение, които тези правни актове могат да съдържат. Например, механизмите за изпълнение, които са предвидени в Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (Общ регламент относно защитата на данните) или се основават на него, могат, ако е приложимо, да продължат да бъдат използвани за защита на колективните интереси на потребителите.
- (6в) За по-голяма яснота обхватът на настоящата директива следва да бъде определен възможно най-точно в приложение I. Ако правните актове, изброени в приложение I, съдържат разпоредби, които не се отнасят до защитата на потребителите, следва да се направи позоваване на специфичните разпоредби за защита на интересите на потребителите. Подобни позовавания обаче невинаги са осъществими или възможни поради структурата на някои правни актове, по-специално в областта на финансовите услуги, включително инвестиционните услуги.
- (6г) За да се гарантира адекватна реакция на нарушенията на правото на Съюза, чиито мащаб и форма се развиват бързо, следва да се разгледа възможността за изменение на приложение I към настоящата директива при всяко приемане на нов акт на Съюза, имащ отношение към защитата на колективните интереси на потребителите, така че той да бъде включен в обхвата на настоящата директива.
- (6д) Прилагането на разпоредбите на настоящата директива в области, които не попадат в нейния обхват, следва да остане в компетентността на държавите членки в съответствие с правото на Съюза. Държавите членки могат например да запазят или да въведат национално законодателство, което съответства на разпоредбите на настоящата директива или на някои от нейните разпоредби, по отношение на спорове, които не попадат в обхвата на приложение I.

- (7) Комисията прие законодателни предложения за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 261/2004 относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети и Регламент (ЕО) № 2027/97 относно отговорността на въздушните превозвачи при въздушния превоз на пътници и на техния багаж и за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт. Следователно е целесъобразно да се предвиди, че една година след влизането в сила на настоящата директива Комисията следва да направи оценка дали правилата на Съюза в сферата на правата на пътниците, използващи въздушен и железопътен транспорт, предлагат адекватно равнище на защита на потребителите, сравнимо с това, предвидено в настоящата директива, и да извлече необходимите заключения по отношение на обхвата на настоящата директива.
- (7а) Тъй като както съдебните, така и административните процедури могат ефективно и ефикасно да служат за защита на колективните интереси на потребителите, държавите членки имат право на преценка дали представителният иск може да бъде предявен в съдебни или административни производства, или и в двете, в зависимост от съответната област на правото или съответния икономически сектор. Това не засяга правото на ефективни правни средства за защита, предвидено в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, съгласно което държавите членки гарантират, че потребителите и търговците имат право на ефективни правни средства за защита пред съд срещу всяко административно решение, взето в съответствие с националните разпоредби за прилагане на настоящата директива. Това включва възможността страните да получат решение за спиране на изпълнението на оспорваното решение в съответствие с националното право.**
- (8) Като доразвива Директива 2009/22/ЕО, настоящата директива следва да обхваща както националните, така и трансграничните нарушения, по-специално когато потребителите, [...] **засегнати** от дадено нарушение, живеят в една или няколко държави членки, различни от държавата членка, в която е установен търговецът, извършил нарушението. Също така в обхвата на директивата следва да бъдат включени нарушения, които са били преустановени преди началото или приключването на представителния иск, тъй като може все пак да е необходимо да се предотврати повторението на дадена практика **чрез нейната забрана**, да се установи, че дадена практика представлява нарушение и да се улесни обезщетяването на потребителите.

- (9) Настоящата директива не следва да засяга прилагането на международното частно право относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения или приложимото право, нито да създава правила в тази област. Съществуващите инструменти на правото на Съюза се прилагат за представителните иски, предвидени в настоящата директива. По-конкретно към представителните иски, предвидени в настоящата директива, следва да се прилагат Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Брюксел Ia“), Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) и Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II).
- (9-а) Следва да се отбележи, че регламентът „Брюксел Ia“ не обхваща компетентността на административните органи, нито признаването или изпълнението на решения от страна на тези органи. Тези въпроси следва да се решават съгласно националното право.
- (9а) В зависимост от случая би било възможно в съответствие с правилата на международното частно право квалифицираният орган да предяви представителен иск в държавата членка, в която е бил определен, както и в друга държава членка. Като се доразвива Директива 2009/22/ЕО, в настоящата директива следва да се направи разграничение между тези два вида представителни иски. Когато квалифициран орган предяви представителен иск в държава членка, различна от тази, в която е определен, този иск следва да се счита за трансграничен. Когато квалифициран орган предяви представителен иск в държавата членка, в която е определен, искът следва да се счита за национален представителен иск дори ако е предявен срещу търговец, установен в друга държава членка, или дори ако в рамките на този иск са представлявани потребители от няколко държави членки. Държавата членка, в която е предявен искът, следва да има решаваща роля за определяне на вида на представителния иск. По тази причина национален представителен иск не може да се превърне в трансграничен по време на производството и обратното.

(96) По-специално организациите на потребителите следва да играят активна роля за гарантиране на спазването на приложимите разпоредби на правото на Съюза и те са подходяща кандидатура за статута на квалифициран орган в съответствие с националното право. Съгласно националните правни традиции публичните органи също могат да играят активна роля за гарантиране на спазването на приложимите разпоредби на правото на Съюза, като предявяват представителните иски, предвидени в настоящата директива.

- (10) [...] За целите на трансграничните представителни иски [...] квалифицираните органи следва да отговарят на еднакви критерии [...] в целия Съюз. По-специално, квалифицираните органи трябва да бъдат юридически лица, учредени съгласно правото на държава членка, да имат до известна степен постоянен характер и обществена дейност, да са с нестопанска цел и да имат законен интерес предвид предмета на своята дейност към защитата на интересите на потребителите, както е предвидено в приложимото право на Съюза. [...] За целите на защитата на потребителите тези квалифицирани органи следва да притежават определени качества, необходими за вземането на решения, свързани с представителните иски от името на потребителите. Те следва да притежават знания и умения в областта на своята дейност, включително познания в областта на правото, за да могат независимо да вземат информирано решение дали да предявят представителен иск. Това не следва да засяга правото им да използват правни съветници, например адвокати. За да се гарантира независимостта на квалифицираните органи, те следва да бъдат финансово надеждни и стабилни, като се отчитат например техните приходи или активи. Те следва също така да бъдат напълно прозрачни по отношение на източника на своето финансиране и да предвидят съответни процедури за предотвратяване на вредни влияния върху колективните интереси на представляваните потребители. По-специално квалифицираните органи не следва да се влияят от трети страни, различни от техния правен съветник и засегнатите потребители, при вземането на процесуални решения в контекста на представителния иск, включително относно споразуменията. Такива трети страни не следва да финансират представителен иск за обезщетение срещу ответник, който е конкурент на предоставящото средства лице, или срещу ответник, от когото предоставящото средства лице е зависимо. Това обаче не следва да засяга публичното финансиране.

(10а) По отношение на квалифицираните органи, определени за целите на националните представителни искиове, държавите членки следва да могат свободно да установяват критериите за тези субекти в съответствие с националното си законодателство. Държавите членки обаче следва да могат да прилагат критериите, установени в настоящата директива по отношение на квалифицираните органи, определени за целите на трансгранични искиове, и по отношение на квалифицираните органи, действащи единствено за целите на национални искиове.

(10б) Критериите, прилагани към квалифицираните органи при трансгранични или национални представителни искиове, не следва да възпрепятстват ефективното функциониране на представителните искиове, предвидени в настоящата директива.

(10в) Държавите членки могат да определят правила за ограничаване на правото на квалифициран орган да предявява трансгранични представителни искиове до сферата на дейност на този орган. Правилата могат да предвиждат например, че квалифицираните органи, които защитават интересите на потребителите в областта на безопасността на храните или правата на пътниците, могат да предявяват само трансгранични представителни искиове, свързани с тези цели.

(11) [...]

(11а) Държавите членки следва да са в състояние да определят предварително квалифицираните органи. За целите на националните представителни искиове обаче държавите членки могат също или като алтернатива да определят квалифицирани органи на *ad hoc* основа за конкретен иск. Такова определяне може да бъде направено от сезирания съд или административен орган, включително и чрез приемане, когато е приложимо. За целите на трансграничните представителни искиове обаче са необходими общи гаранции. Поради това на квалифицираните органи, определени на *ad hoc* основа, не следва да се разрешава да предявяват трансгранични представителни искиове.

(11б) Определящата държава членка следва да гарантира, че квалифицираният орган, определен за целите на трансграничните представителни иски, отговаря на критериите, да преценява дали той продължава да отговаря на критериите и при необходимост да отменя определянето на квалифицирания орган. Държавите членки следва да правят оценка дали квалифицираните органи отговарят на критериите поне на всеки пет години.

(11в) Ако се появят опасения дали даден квалифициран орган отговаря на критериите, държавата членка, която е определила този орган, следва да проучи опасенията и, когато е уместно, да отмени определянето. Държавите членки следва да определят национални звена за контакт за целите на предаването и получаването на искания за проучване.

(11г) Държавите членки следва да гарантират, че в техните съдилища или административни органи могат да се предявяват трансгранични представителни иски от квалифицирани органи, определени за целите на такива представителни иски в друга държава членка. Освен това квалифицираните органи от различни държави членки следва да могат да обединяват усилията си в рамките на един представителен иск пред една инстанция, като се спазват приложимите правила относно компетентната юрисдикция. Това не следва да засяга правото на сезирания съд или административен орган да провери дали искът е подходящ за разглеждане като представителен иск.

- (11д) Следва да се гарантира взаимното признаване на правоспособността на квалифицираните органи, определени за целите на трансгранични представителни иски. Данните на тези организации и публични органи следва да бъдат съобщени на Комисията и Комисията следва да осигури публичен достъп до този списък. Включването в списъка следва да служи като доказателство за правоспособността на организацията или на публичния орган, предявяващи иска. Това не следва да засяга правото да се проверява дали целта на квалифицирания орган оправдава предявяването на иск в конкретен случай.
- (11да) За да се предотвратят конфликти на интереси, държавите членки следва да могат да определят правила, съгласно които техните съдилища или административни органи могат да проучат дали квалифициран орган, който предявява трансграничен представителен иск за обезщетение, се финансира от трета страна, която има икономически интерес от изхода на конкретен трансграничен представителен иск, и ако това е така, да отхвърлят правоспособността на квалифицирания орган за целите на този иск.
- (11е) При предявяване на трансграничен представителен иск квалифицираният орган следва да бъде задължен да потвърди пред съда или административния орган, сезиран с иска, че продължава да отговаря на критериите. Въпреки това съдът или административният орган следва да провери дали се спазват критериите, ако установи, че съществуват основателни опасения в това отношение.
- (11ж) Държавите членки следва да вземат мерки за разрешаване на случаи, при които представената от органа информация относно спазването на критериите е невярна. Тези мерки могат да включват например санкции, отхвърляне на иска или други процесуални мерки. Отхвърлянето на иска обаче не следва да засяга правата на потребителите, засегнати от иска.

(11з) Съдилищата или административните органи следва да могат да преценяват допустимостта на конкретен трансграничен представителен иск в съответствие с националното право. Съгласно принципа за недискриминация изискванията за допустимост, които се прилагат за конкретни трансгранични представителни иски, не следва да се различават от тези, прилагани за конкретни национални представителни иски.

(12) [...]

(12а) Мерките за спиране или забрана целят защитата на колективните интереси на потребителите независимо от действителната загуба или вреда, претърпяна от отделните потребители. Мерките за спиране или забрана може да изискват от търговците да предприемат конкретни действия, например да предоставят на потребителите информация, която преди това е била пропусната в нарушение на правните задължения. Решенията за налагане на мерки за спиране или забрана не следва да зависят от това дали практиката е умишлена или е в резултат на небрежност.

(126) При предявяването на представителен иск квалифицираният орган следва да предостави на съда или административния орган достатъчно информация относно засегнатите от иска потребители. Информацията следва да позволява на съда или административния орган да установи своята компетентност и приложимото право. В случаи, свързани с непозволено увреждане, това изисква уведомяване на съда или административния орган за мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие, което засяга потребителите. Подробностите за изискваната информация може да се различават в зависимост от това коя мярка се иска от квалифицирания орган и дали се прилага механизъм за участие или механизъм за неучастие. Освен това, когато се предявява представителен иск за налагане на мерки за спиране или забрана, евентуалното спиране или прекъсване на давностните срокове за последващи иски за обезщетение изисква от квалифицирания орган да предостави достатъчно информация за групата потребители, засегнати от иска.

(13) Държавите членки следва да гарантират, че квалифицираните органи могат да предявяват иски за налагане на мерки за спиране или забрана и на мерки за обезщетение. [...] С цел процесуална ефективност на представителните иски държавите членки следва да могат да вземат решение квалифицираните органи [...] да имат възможност да искат налагането на [...] **мерки за спиране или забрана и на мерки за обезщетение** в рамките на един представителен иск или в рамките на отделни представителни иски. [...] . Ако са поискани в рамките на един иск, квалифицираните органи следва да могат да искат всички съответни мерки в момента на предявяване на иска или първо да поискат [...] **мерки** за спиране или забрана и впоследствие, ако е целесъобразно, [...] **мерки** за обезщетение.

(13a) Квалифицираният орган, който предявява представителния иск съгласно настоящата директива, следва да иска съответните мерки, включително мерки за обезщетение, в интерес на потребителите, засегнати от нарушението.

Квалифицираният орган следва да има процесуалните права и задължения на страната ищец по производството. Държавите членки могат да предоставят на отделни потребители, засегнати от иска, определени права в рамките на представителния иск. Отделните потребители обаче не следва да могат да се намесват в процесуалните решения, взети от квалифицираните органи, да искат отделно доказателства в рамките на производството или да обжалват отделно процесуалните решения на съда или административния орган, сезирани с представителния иск. Освен това отделните потребители не следва да имат процесуални задължения в рамките на представителния иск.

(13б) Въпреки това засегнатите потребители следва да имат право да се възползват от представителния иск. При представителни иски за налагане на мерки за обезщетение ползата може да бъдат под формата на средства за защита като компенсация, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена. При представителни иски за налагане на мерки за спиране или забрана ползата може да бъде преустановяването или забраната на практика, която представлява нарушение.

(13в) Настоящата директива не следва да засяга националните правила за възстановяване на процесуалните разходи или относно принципа „загубилият плаща“. Отделните, засегнати от иск, потребители не следва да поемат разходите по производството, нито разходите на квалифицирания орган или на търговеца. Изключения от това правило следва да се правят само при извънредни обстоятелства, както е предвидено в националното право, като например когато потребителят умишлено или поради небрежност е причинил ненужни съдебни разходи, например продължавайки производството чрез неправомерно поведение, или по изключение, когато това е оправдано по друг начин. Разходите по производството следва да включват например всички разходи, произтичащи от факта, че някоя от страните е била представлявана от адвокат или друг юрист, или разходи, произтичащи от връчването или превода на документи. Освен това държавите членки следва да могат да определят правила, които позволяват на квалифицираните органи да изискват ниски входни такси или подобни такси за участие от потребителите, които изрично са изразили волята си да бъдат представлявани от квалифициран орган в рамките на конкретен представителен иск за мерки за обезщетение.

(14) [...]

(14a) Мерките за спиране или забрана следва да включват окончателни и временни мерки. Последните могат да обхващат привременни, предпазни и превантивни мерки за преустановяване на текуща практика или за забрана на практика, когато тази практика не е била осъществена, но съществува риск тя да причини сериозна или необратима вреда на потребителите. Мерките за спиране или забрана биха могли да включват и мерки, с които се установява, че дадена практика представлява нарушение на правото, когато тази практика е преустановена преди предявяването на представителните искове, но все пак е необходимо да се установи, че подобна практика представлява нарушение на правото, например за улесняване на последващите действия във връзка с мерките за обезщетение. Освен това те биха могли да включват задължение за извършилия нарушението търговец да публикува изцяло или частично решението относно мярката във форма, която се счита за подходяща, или да публикува коригиращо изявление.

(14b) Като се доразвива Директива 2009/22/ЕО, държавите членки следва да могат да изискват провеждането на предварителна консултация по инициатива на страната, която възнамерява да предяви иск за спиране или забрана, за да се даде възможност на ответника да преустанови оспорваното нарушение. Държавите членки следва да могат да изискват тази предварителна консултация да се провежда съвместно с независим публичен орган, посочен от тези държави членки. Когато държавите членки установят, че трябва да се проведе предварителна консултация, следва да се определи краен срок от две седмици след получаване на искането за провеждане на консултация, след чието изтичане, ако нарушението не е преустановено, ищецът следва да има право без по-нататъшно забавяне да предяви иск пред компетентния съд или административен орган. Тези изисквания могат да се прилагат, в съответствие с националното право, и по отношение на исковете за мерки за обезщетение.

(15) [...]

(15a) Настоящата директива предвижда процедурен механизъм, който не засяга правилата, установяващи материални права на потребителите на договорни и извъндоговорни средства за защита в случай, че техните интереси са увредени от нарушение, като например правото на компенсация за вреди, прекратяване на договор, възстановяване на разходи, подмяна, поправка или намаляване на цената, според случая и при наличие съгласно правото на Съюза и националното право. Настоящата директива не следва да дава възможност за налагане на наказателно обезщетение на извършилия нарушението търговец или за предоставяне на свръхкомпенсация на потребителите, засегнати от нарушението. Представителен иск за обезщетение по настоящата директива може да бъде предявен само когато правото на Съюза или националното право предвиждат такива материални права.

(15b) Потребителите, засегнати от представителен иск за обезщетение, следва да разполагат с подходящи възможности да изразят волята си след предявяването на иска дали желаят да бъдат представлявани по този конкретен представителен иск от квалифицирания орган, както и дали желаят да се възползват от съответните резултати по представителния иск. За да отговорят най-добре на правните си традиции, държавите членки следва да предвидят механизъм за участие или механизъм за неучастие, или комбинация от двата механизма. При механизъм за участие от потребителите следва да се изисква изрично да изразят волята си да бъдат представлявани от квалифицирания орган в рамките на представителен иск за обезщетение. При механизъм за неучастие от потребителите следва да се изисква изрично да изразят волята си да не бъдат представлявани от квалифицирания орган по представителен иск за обезщетение. Държавите членки следва да могат да решават на кой етап от представителния иск отделните потребители биха могли да упражнят правото си да участват или не в производството.

(156а) Държавите членки, които предвиждат механизъм за участие, следва да могат да изискват някои потребители да изберат да участват в иска за обезщетение преди неговото предявяване, при условие че други потребители имат възможността да се включат и след предявяването на иска.

(15в) Въпреки това, за да се гарантира доброто правораздаване и да се избегнат противоречащи си съдебни решения, следва да се изисква механизъм за участие по отношение на представителен иск за обезщетение, когато засегнатите от нарушение потребители не пребивават обичайно в държавата членка на съда или административния орган, пред който е предявен представителният иск. В такъв случай потребителите следва изрично да изразят волята си да бъдат представлявани по този представителен иск, за да бъдат обвързани от изхода на иска.

(15г) Когато потребителите изрично или мълчаливо изразят волята си да бъдат представлявани от квалифициран орган по представителен иск за обезщетение, независимо дали този иск е предявен в рамките на механизъм за участие или механизъм за неучастие, те не следва повече да могат да бъдат представлявани по други представителни иски, нито да могат да предявяват индивидуални иски на същото основание и срещу същия търговец. Това обаче не следва да се прилага, ако потребител, след като изрично или мълчаливо е изразил волята си да бъде представляван по представителен иск за обезщетение, по-късно се е отказал от този иск в съответствие с националното право, например когато потребител на по-късен етап откаже да бъде обвързан от споразумение.

(15д) От съображения за целесъобразност и ефективност държавите членки, в съответствие със своето национално право, могат да предоставят на потребителите и възможността да се ползват пряко от мярка за обезщетение след нейното разпореждане без други изисквания за предварително участие в иска.

(15e) Държавите членки следва да определят правила за координацията между представителните иски, индивидуалните иски, предявени от отделни потребители, и всякакви други действия, целящи защитата на индивидуалните и колективните интереси на потребителите, както е предвидено в правото на Съюза и в националното право. Мерките за спиране или забрана съгласно настоящата директива не следва да засягат индивидуалните иски за обезщетение, предявени от потребители, претърпели вреди от практиката, предмет на мерките за спиране или забрана.

(16) [...]

(17) [...]

(18) Държавите членки [...] **следва** да изискват от квалифицираните органи да предоставят достатъчно информация в подкрепа на представителен иск за обезщетение, включително описание на групата потребители, [...] **засегнати** от нарушението, и фактическите и правните въпроси, които трябва да бъдат решени в рамките на представителния иск. От квалифицирания орган не следва да се изисква индивидуално да определи всички потребители, засегнати от иска, за да [...] **го** предяви. При представителни иски за обезщетение съдът или административният орган следва да провери на възможно най-ранен етап от производството дали е подходящо искът да бъде предявен като представителен, предвид естеството на нарушението и характеристиките на претърпените вреди от [...] **засегнатите** потребители.

(19) [...]

(19a) Мярката за обезщетение следва да определя отделните потребители или поне да описва групата потребители, които имат право на средствата за защита, предвидени в тази мярка, и ако е приложимо, да посочва метода за количествено определяне и съответните стъпки, които потребителите и търговците да предприемат за прилагането на средствата за защита. Потребителите, които имат право на средства за защита, следва да могат да се възползват от тях, без да е необходимо да започват отделно производство. Например изискването за отделно производство предполага задължение за потребителя да предяви индивидуален иск пред съд или административен орган за количествено определяне на вредата. Вместо това, за да получат индивидуално обезщетение, от потребителите може да се изисква да предприемат определени стъпки, като например да се обърнат към орган, отговарящ за изпълнението на мярката за обезщетение.

(19б) Държавите членки следва да определят или да запазят правилата относно сроковете, като например давностни срокове или други срокове за упражняване на правото на обезщетение, в рамките на които отделните потребители могат да се ползват от мерките за обезщетение. Държавите членки могат да предвидят правила за предназначението на неизразходвани средства за обезщетение, които не са били използвани в рамките на установените срокове.

(20) [...]

(21) [...]

(22) [...]

(23) [...]

(24) [...]

(25) [...]

- (26) [...] **В рамките на** представителен иск **за обезщетение** следва да се насърчават колективните [...] споразумения, насочени към осигуряването на обезщетение на засегнатите потребители.
- (27) [...]
- (28) Съдът и административният орган следва да [...] **могат** да поканят търговеца [...] и квалифицирания орган, който е предявил представителния иск **за обезщетение**, да започнат преговори за постигане на споразумение за обезщетение, което да бъде предоставено на засегнатите **от иска** потребители. [...]
- (29) [...]

- (30) Всяко [...] споразумение, постигнато в контекста на представителен иск за обезщетение, [...] следва да бъде одобрено от съответния съд или [...] административен орган, [...] освен ако условията на споразумението не могат да бъдат изпълнени или ако споразумението противоречи на задължителното национално право, приложимо за основанието на иска, от което по силата на договор не може да има отклонение в ущърб на потребителите. Например споразумение, което изрично оставя непроменена договорна клауза, даваща на търговеца изключителното право да тълкува всяка друга клауза от този договор, би могло да противоречи на задължителното национално право.
- (30a) Държавите членки следва да могат да определят правила, които да позволяват на съда или административния орган да откаже да одобри споразумение и в случаите, когато съдът или административният орган смята споразумението за несправедливо.
- (30б) Държавите членки могат да определят правила, съгласно които на засегнатите отделни потребители се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от споразумение.
- (31) Осигуряването на информираност на потребителите за представителния иск е от решаващо значение за успеха му. Потребителите [...] трябва да са информирани за [...] иска [...], за да могат изрично или мълчаливо да изразят волята си да бъдат представлявани по представителен иск за обезщетение. Държавите членки следва да направят това възможно чрез създаване на подходящи правила за разпространяването на информация за исковете сред потребителите. Държавите членки следва да решат кой да отговаря за разпространяването на информацията.
[...]

(31a) Освен това потребителите следва да бъдат информирани за окончателните решения, с които се предвиждат мерки за спиране или забрана, мерки за обезщетение или одобрени споразумения, правата им след установяване на нарушение и евентуалните следващи стъпки, които трябва да бъдат предприети от засегнатите потребители, по-специално за получаване на обезщетение. Рисковете за репутацията, свързани с разпространяването на информация за нарушението, също са важни за възпиране на търговците да нарушават правата на потребителите.

(32) За да бъде ефективна, информацията следва да бъде адекватна и пропорционална на обстоятелствата по случая. [...] Тази информация може да бъде предоставена например на уебсайта на търговеца, в социалните медии, на онлайн места за търговия или в популярни вестници, включително тези, които се разпространяват изключително чрез електронни средства за комуникация. Ако е възможно **и целесъобразно**, потребителите следва да бъдат информирани поотделно чрез електронни писма или писма на хартиен носител. При поискване тази информация следва да се предоставя в достъпна форма за хората с увреждания.

(32a) Търговецът, извършил нарушение, следва да информира за своя сметка всички засегнати потребители относно окончателните мерки за спиране или забрана и мерки за обезщетение. Освен това търговецът следва да информира потребителите за всяко споразумение, одобрено от съд или административен орган. Държавите членки могат да установят правила, съгласно които това задължение да зависи от искането на квалифицирания орган. Ако в съответствие с националното право съдът, административният орган или квалифицираният орган предоставя информацията за окончателни решения и одобрени споразумения на засегнатите от иска потребители, търговецът не следва да предоставя повторно тази информация.

(33) [...] Държавите членки следва да гарантират, че окончателното решение на съд или административен орган на която и да е държава членка, с което се установява нарушение, което накърнява колективните интереси на потребителите, може да се използва като доказателство за съществуването на това нарушение за целите на всички други иски, с които пред техните национални съдилища или административни органи се търси обезщетение срещу същия търговец за същото нарушение. В съответствие с принципа за независимост на съдебната система и свобода при преценката на доказателствата, това не следва да засяга националното право по отношение на преценката на доказателствата.

(34) [...]

(35) [...] Когато искът бъде предявен, давностните срокове обикновено спират да текат. Исковете за налагане на мерки за спиране или забрана обаче нямат непременно този ефект по отношение на последващи мерки за обезщетение, които могат да възникнат от едно и също нарушение. Поради това държавите членки следва да гарантират, че висящ представителен иск за налагане на мярка за спиране или забрана води до спиране или прекъсване на приложимите давностни срокове по отношение на потребителите, засегнати от иска, така че тези потребители, индивидуално или представлявани от квалифициран орган, да не са възпрепятствани впоследствие да предявят иск за обезщетение във връзка с предполагаемото нарушение поради изтичане на давностните срокове в хода на представителните иски за въпросните мерки за спиране или забрана. При предявяване на представителен иск за спиране или забрана квалифицираният орган следва в достатъчна степен да определи групата потребители, чиито интереси са засегнати от предполагаемото нарушение и които евентуално биха могли да предявят иск във връзка с това нарушение и да бъдат засегнати от изтичането на давностните срокове в хода на иска за спиране или забрана. С цел постигане на по-голяма яснота следва да се посочи, че и висящ представителен иск за обезщетение следва да води до спирането или прекъсването на приложимите давностни срокове за засегнатите от въпросния иск потребители.

(35a) За да се гарантира правна сигурност, спирането или прекъсването на давностните срокове, наложено в съответствие с настоящата директива, следва да се отнася само за исковете за обезщетение, предявени за нарушения, извършени на или след [датата на прилагане на настоящата директива]. Това не следва да изключва прилагането на разпоредбите на националното право относно спирането или прекъсването на давностните срокове, които вече са били приложими преди [датата на прилагане на директивата] по отношение на иски за обезщетение, предявени за нарушения, извършени преди тази дата.

- (36) Представителните иски за [...] налагане на мерки за спиране или забрана следва да се разглеждат с необходимата процесуална бързина. Ако нарушението продължава, може да се акцентира върху необходимостта от експедитивност. [...] Исковите за налагане на мерки за спиране или забрана с временно действие следва [...] по целесъобразност да се разглеждат по [...] бързо производство, за да се предотврати причиняването на всякакви вреди или на допълнителни вреди вследствие на нарушението.
- (37) Доказателствата са важен елемент за установяване дали [...] даден представителен иск за налагане на мерки за спиране или забрана или на мерки за обезщетение е основателен. От друга страна, отношенията между търговците и потребителите често се характеризират с информационна асиметрия и необходимите [...] доказателства може да се притежават изключително от търговеца, което да ги прави недостъпни за квалифицирания орган. Поради това квалифицираните органи следва [...] да имат правото да поискат от [...] компетентния съд или административен орган да разпорежи на търговеца да разкрие доказателства, свързани с конкретен иск [...]. От друга страна, като се вземе предвид принципът на равните процесуални възможности, търговецът следва да има същото право да изисква доказателства, които се контролират от квалифицирания орган. Необходимостта от [...] разкриването на доказателства, обхватът и пропорционалността му следва да бъдат внимателно преценени съгласно националното процесуално право от съда или административния орган, сезиран с представителния иск, при съблюдаване защитата на законните интереси на трети лица и при спазване на приложимите правила за поверителност на равнището на Съюза и на национално равнище.

- (38) За да се гарантира ефективността на представителните искиове, на търговците нарушители следва да се налагат ефективни, възпиращи и пропорционални санкции [...] за неспазване или отказ за изпълнение на мярка за спиране или забрана. Държавите членки следва да гарантират, че тези санкции могат да бъдат под формата на глоби, например условни глоби, периодични плащания или имуществени санкции. Следва да има и санкции за неспазване или отказ за изпълнение на заповед за предоставяне на информация на засегнати потребители относно окончателни решения или споразумения, или за разкриване на доказателства. При отказ за изпълнение на разпореждане за разкриване на доказателства следва да могат да се прилагат и други видове санкции, като процесуални мерки.
- (39) Предвид факта, че представителните искиове преследват публичен интерес, като защитават колективните интереси на потребителите, държавите членки следва да запазят съществуващите или да се постараят да намерят начини да гарантират, [...] че квалифицираните органи не са възпрепятствани да предявяват представителни искиове по настоящата директива [...] поради разходите, свързани с процедурите. Тези начини могат да включват ограничаване на приложимите съдебни или административни такси, предоставяне при необходимост на достъп до правна помощ на квалифицираните органи или предоставяне на същите на публично финансиране за предявяване на представителни искиове, както и други средства за подкрепа. От държавите членки обаче не следва да се изисква да финансират представителни искиове.
- (40) Сътрудничеството и обменът на информация между квалифицирани органи от различни държави членки са доказали своята полезност в борбата по-специално с трансграничните нарушения. Осъществяването на мерки за изграждане на капацитет и за сътрудничество следва да продължи и техният обхват следва да бъде разширен, за да включи по-голям брой квалифицирани органи от Съюза, за да се засили използването на представителните искиове с трансгранични последствия.

(40a) За целите на оценката на настоящата директива държавите членки следва да предоставят на Комисията данни за представителните искове, предявени съгласно настоящата директива. Държавите членки следва да предоставят информация за броя и вида на представителните искове, приключени от техните съдилища или административни органи. Следва да се предоставя и информация за изхода на представителните искове, като например дали са били допустими или не и дали са приключили с успех или са довели до одобрено споразумение. За да се облекчи административната тежест за държавите членки при изпълнението на тези задължения и по-специално по отношение на мерките за спиране или забрана, следва да е достатъчно на Комисията да се предостави обща информация за вида на нарушенията и засегнатите страни. По отношение на страните примерно следва да е достатъчно Комисията да бъде информирана за това дали квалифицираният орган е публичен орган или е потребителска организация, както и за сферата на дейност на търговеца, например финансови услуги. Като алтернатива държавите членки могат да предоставят на Комисията копия на съответните решения или споразумения. Не следва да се предоставя информация за самоличността на потребителите, засегнати от представителни искове.

(41) [...]

(42) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. Ето защо настоящата директива следва да се тълкува и прилага в съответствие с тези права и принципи, включително с онези от тях, свързани с правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, както и правото на защита.

- (43) По отношение на правото в областта на околната среда настоящата директива взема предвид Конвенцията на ИКЕ на ООН за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда („Конвенцията от Орхус“).
- (44) Целите на настоящата директива, а именно [...] **да се гарантира, че във всички държави членки е създаден** механизъм за представителни иски **за целите както на мерки за спиране или забрана, така и на мерки за обезщетение**, с цел защита на колективните интереси на потребителите, за да се осигурят високото равнище на защита на потребителите в Съюза и [...] функционирането на вътрешния пазар, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен чрез действия, предприети изключително от държавите членки, но поради трансграничните последици на **нарушенията** [...] могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза. Следователно Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (45) Съгласно Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, разясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на такива документи е обосновано.
- (46) Целесъобразно е да се предвидят правила за прилагането във времето на настоящата директива.
- (47) Поради това Директива 2009/22/ЕО следва да бъде отменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Глава 1

Предмет, обхват и определения

Член 1 *Предмет*

1. С настоящата директива се установяват правила, [...] които **да гарантират, че** представителните искиове, целящи защитата на колективните интереси на потребителите, **са налични във всички държави членки**, като същевременно се предвиждат подходящи гаранции, за да се избегне злоупотребата с предявяването на съдебни искиове. **Мерките, приети за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки, имат за цел по-доброто функциониране на вътрешния пазар, вземайки за основа постигането на високо равнище на защита на потребителите.**
2. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да приемат или да запазят в сила [...] процесуални средства за [...] защитата на колективните интереси на потребителите на национално равнище. **Държавите членки обаче гарантират, че поне един механизъм за представителни искиове е в съответствие с настоящата директива.**

Член 2 **Обхват**

1. Настоящата директива се прилага към представителни иски, предявени срещу нарушения от страна на търговци на разпоредбите на правото на Съюза, изброени в приложение I, **също както са транспонирани в националното право**, които увреждат или могат да увредят колективните интереси на потребителите. **Настоящата директива не засяга разпоредбите на правото на Съюза, изброени в приложение I.** Тя се прилага за национални и трансгранични нарушения, включително когато тези нарушения са преустановени преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.
2. Настоящата директива не засяга правилата, предоставящи на потребителите договорни и извъндоговорни средства за защита срещу такива нарушения съгласно правото на Съюза или националното право.
3. Настоящата директива не засяга правилата на Съюза относно международното частно право, по-специално правилата, които се отнасят до компетентността на съдилищата, **признаването и изпълнението на съдебни решения** и приложимото право.

Член 3 **Определения**

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- (1) „потребител“ означава всяко физическо лице, което осъществява дейност с предмет извън [...] търговската или стопанската дейност, занаят или професия **на това лице**;
- (2) „търговец“ означава всяко физическо или юридическо лице, независимо дали е частно или публично, което действа, включително чрез друго лице, действащо от [...] **негово** име или за [...] **негова** сметка, за цели, свързани с [...] търговската или стопанската дейност, занаят или професия **на това физическо или юридическо лице**;

- (3) „колективни интереси на потребителите“ означава общите интереси[...] на [...] потребителите, и по-специално за целите на мерките за обезщетение — интересите на група потребители;
- (4) „представителен иск“ означава иск за защита на колективните интереси[...] на [...] потребителите, [...] предявен от квалифициран орган и имащ за цел мярка за спиране или забрана или мярка за обезщетение, или и двете;
- (4a)** „национален представителен иск“ означава представителен иск, предявен от квалифициран орган в държавата членка, в която е определен квалифицираният орган;
- (4б)** „трансграничен представителен иск“ означава представителен иск, предявен от квалифициран орган в държава членка, различна от тази, в която е определен квалифицираният орган;
- (5) „практика“ означава всяко действие или бездействие от страна на търговец;
- (6) „окончателно решение“ означава решение на съд или административен орган на държава членка, което не може или повече не може да [...] подлежи на съдебен контрол с обичайните средства за обжалване.

Глава 2

Представителни искиове

Член 4

Квалифицирани органи за целите на националните представителни искиове

1. Държавите членки гарантират, че **националните** представителни искиове могат да бъдат предявявани от квалифицирани органи, определени [...] за тази цел, по тяхно искане, от държавите членки [...].

[...]

[...]

2. [...]
3. Държавите членки гарантират, че по-специално организациите на потребителите, **включително тези, които представляват потребители от повече от една държава членка,** [...] отговарят на условията **да поискат** статут на квалифициран орган **в съответствие с националното право.** [...]
4. [...]
- 4а. Държавите членки могат да определят публични органи като квалифицирани органи.**
- 4б. Държавите членки могат да определят квалифициран орган, по негово искане, на ad hoc основа за целите на конкретен представителен иск.**
- 4в. Информацията относно квалифицираните органи, предварително определени за целите на всякакви представителни иски, се прави обществено достояние.**
5. [...]

Член 4а

Определяне на квалифицирани органи за целите на трансграничните представителни искове

- 1. Държавите членки гарантират, че образувания, по-специално организации на потребителите, включително тези, които представляват членове от повече от една държава членка, отговарят на условията да поискат статут на квалифициран орган за целите на трансграничните представителни искове.**
- 2. Държавите членки могат да определят публични органи като квалифицирани органи за целите на трансграничните представителни искове**

3. Без да се засяга параграф 2, държавите членки определят дадено образувание, по негово искане, като квалифициран орган за целите на трансгранични представителни искиове, ако отговаря на всички изброени по-долу критерии:

- а) да е юридическо лице, учредено съгласно правото на държавата членка, в която е определено, 18 месеца преди искането за определяне, и да може да докаже 12 месеца реална обществена дейност в защита на интересите на потребителите;**
- б) в съответствие с предмета на своята дейност да има законен интерес да защитава интересите на потребителите, както е предвидено в правото на Съюза, обхванато от настоящата директива;**
- в) да е с нестопанска цел;**
- ва) да притежава знания и умения в областта на своята дейност, необходими за предявяването на трансгранични представителни искиове в тази област;**
- ваа) да има надеждно и стабилно финансово положение;**
- вб) да не се влияе от лица, различни от потребителите, които имат икономически интерес от предявяване на представителни искиове, по-специално от търговци, включително в случай на финансиране от трети страни, и да има процедури за предотвратяване на такова влияние;**
- вв) да оповестява публично чрез подходящи средства, по-специално на своя уебсайт, информация относно изброените по-горе критерии и информация относно източника на финансиране на своята дейност като цяло.**

За. Държавите членки могат да определят правила за ограничаване на правото на квалифициран орган да предявява представителни искиове до сферата на дейност на този орган.

36. Държавите членки представят на Комисията списък на квалифицираните органи, посочени в параграфи 2 и 3, включително наименованието и предмета на дейност на тези квалифицирани органи, както и евентуалните ограничения, посочени в параграф 3а, не по-късно от... [една година след датата на транспониране] и когато има промени в този списък. Държавите членки правят посочените списъци обществено достояние.

Комисията предоставя публичен достъп до обобщен списък на тези квалифицирани органи. Списъкът се актуализира ежегодно и всеки път, когато на Комисията се съобщават промени.

4. Държавите членки правят оценка поне на всеки пет години дали квалифицираните органи продължават да отговарят на критериите, изброени в параграф 3. Държавите членки гарантират, че квалифицираните органи губят статута си, ако вече не отговарят на един или няколко от критериите.

5. Ако държава членка или Комисията изрази опасения относно спазването на критериите, посочени в параграф 3, от даден квалифициран орган, държавата членка, която е определила този орган, извършва проверка във връзка с опасенията и, ако е целесъобразно, отменя определянето, ако един или няколко от критериите не са спазени.

6. Държавите членки определят национални звена за контакт за целите на параграф 5 и съобщават на Комисията името и данните за връзка на тези звена за контакт. Комисията съставя списък на определените звена за контакт и предоставя този списък на държавите членки.

Член 4б
Предявяване на трансгранични представителни иски

1. Държавите членки гарантират, че в техните съдилища или административни органи могат да се предявяват трансгранични представителни иски от квалифицирани органи, определени за целите на такива иски в друга държава членка.
2. Държавите членки гарантират, че когато предполагаемото нарушение засяга или има вероятност да засегне потребители от различни държави членки, представителният иск може да бъде предявен пред компетентния съд или административен орган на държава членка от няколко квалифицирани органа от различни държави членки, които действат съвместно, с цел защита на колективния интерес на потребителите от различни държави членки.
3. Съдилищата или административните органи приемат списъка, посочен в член 4а, параграф 3б, като доказателство за правоспособността на квалифицирания орган да предявява трансграничен представителен иск, без това да засяга тяхното право да проверят дали предметът на дейност на квалифицирания орган оправдава предявяването на иск в конкретния случай.

Без да се засяга първата алинея, държавите членки могат да определят правила, съгласно които техните съдилища или административни органи са компетентни да проучат дали квалифициран орган, който предявява трансграничен представителен иск за обезщетение, се финансира от трета страна, която има икономически интерес от изхода на този иск, и ако това е така, да отхвърлят правоспособността на квалифицирания орган за целите на конкретния трансграничен представителен иск.
4. При предявяването на трансграничен представителен иск квалифицираният орган потвърждава пред съда или административния орган, пред който е предявен искът, че отговаря на критериите, изброени в член 4а, параграф 3. Държавите членки могат обаче да вземат мерки, за да гарантират, че съдът или административният орган е компетентен да провери спазването на критериите, ако в това отношение са изразени основателни опасения.

- 5. Държавите членки вземат мерки за разрешаване на случаи, при които информацията, посочена в параграф 4, относно спазването на критериите е невярна. Тези мерки могат да включват възможността съдът или административният орган да отхвърли иска. Такова отхвърляне на иска не засяга правата на потребителите, засегнати от иска.**
- 6. Съдът или административният орган, пред който е предявен искът, преценява допустимостта на конкретен трансграничен представителен иск в съответствие с националното право.**

Член 5

Представителни иски [...]

1. Държавите членки гарантират, че квалифицираните органи могат да предявяват представителни иски **в съответствие с член 2** пред националните съдилища или административни органи [...].

При предявяване на представителен иск квалифицираният орган предоставя на съда или административния орган достатъчно информация за засегнатите от иска потребители.

2. Държавите членки гарантират, че квалифицираните органи имат право да [...] поискат [...] постановяването, **според случая, поне** на следните мерки:
- а) [...] [...] мерки за спиране или забрана [...];
 - б) [...]

ба) мерки за обезщетение.

[...]

3. [...]

4. [...] Държавите членки [...] **могат да дадат възможност** [...] на квалифицираните органи да [...] поискат [...] постановяването, според случая, на [...] мерките по параграф 2 в рамките на един представителен иск. **Държавите членки могат да предвидят тези мерки да се постановяват в рамките на едно решение.**

4а. Държавите членки гарантират, че в рамките на представителен иск интересите на потребителите се представляват от квалифицирани органи, които имат правата и задълженията на страна в производството. Засегнатите от иска потребители имат право да се възползват от мерките, посочени в параграф 2. Засегнатите от иска потребители могат да поемат разходите по производството само при изключителни обстоятелства в съответствие с националното право. Държавите членки могат да определят правила, които да допускат ниски входни такси или подобни такси за участие.

Член 5а
Мерки за спиране или забрана

1. Мерките за спиране или забрана, посочени в член 5, параграф 2, буква а), са:

- а) временна мярка за спиране или, според случая, забрана на практика, за която се счита, че представлява нарушение;**
- б) окончателна мярка за спиране или, според случая, забрана на практика, която представлява нарушение.**

1а. Мерките, посочени в параграф 1, буква б), могат да включват в съответствие с националното право:

- а) мярка за установяване, че дадена практика представлява нарушение;**
- б) задължение за публикуване изцяло или частично на решението относно мярката във форма, която се счита за подходяща, или за публикуване на коригиращо изявление.**

2. За да предяви иск за налагане на мярка за спиране или забрана, квалифицираният орган не трябва да доказва нито действителната загуба или вреда за отделните потребители, засегнати от нарушението, нито умишленото поведение или небрежността на търговеца. От потребителите, засегнати от представителен иск за налагане на мярка за спиране или забрана, не се изисква да участват в този представителен иск.

3. Държавите членки могат да въведат или да запазят национални разпоредби, съгласно които квалифициран орган може да предяви иск за налагане на мерките за спиране или забрана, предвидени в параграф 1, буква б), само след като се е опитал да постигне прекратяване на нарушението в консултация с търговеца. Ако след получаване на искането за консултация, търговецът не прекрати нарушението в рамките на две седмици, квалифицираният орган може да предяви представителен иск за налагане на мярка за спиране или забрана без по-нататъшно забавяне. Държавите членки уведомяват Комисията за приложимите разпоредби от националното си право. Комисията осигурява публичен достъп до тази информация.

Член 5б
Мерки за обезщетение

- 1. Мярката за обезщетение задължава търговеца да предостави на засегнатите потребители средства за защита като компенсация, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, според случая и при наличие съгласно правото на Съюза или националното право.**
- 2. Държавите членки определят правила за това как и на какъв етап отделните потребители, засегнати от иска, могат изрично или мълчаливо да изразят волята си в рамките на подходящ срок след предявяването на иска да бъдат или да не бъдат представлявани от квалифицирания орган в представителния иск за мерки за обезщетение и да бъдат обвързани от изхода на този иск.**
- 3. Независимо от параграф 2 държавите членки гарантират, че отделните потребители, които нямат обичайно местопребиваване в държавата членка на съда или административния орган, пред който е предявен представителният иск, трябва изрично да изразят волята си да бъдат представлявани в този иск, за да бъдат обвързани от изхода на този иск.**
- 3а. Потребителите, които изрично или мълчаливо са изразили волята си да бъдат представлявани в представителен иск, не могат да бъдат представлявани в други представителни иски, нито да предявяват индивидуални иски със същото основание и срещу същия търговец.**

4. Ако в мярката за обезщетение не се посочват отделните потребители, които имат право да се възползват от средствата за защита, предвидени в мярката, тя описва поне групата потребители, които имат право да се възползват от тези средства за защита.
5. Държавите членки гарантират, че мярката за обезщетение дава право на потребителите да търсят възстановяване на щетите, без да е необходимо предявяването на отделен иск.
6. Държавите членки определят или запазват правила относно сроковете, в които отделните потребители могат да се възползват от мерките за обезщетение. Държавите членки могат да определят правила за предназначението на неизразходвани средства за обезщетение, които не са били използвани в рамките на установените срокове.
7. Средствата за защита, предвидени в мерки за обезщетение в рамките на представителен иск, не засягат допълнителните средства за защита, които са на разположение на потребителите съгласно правото на Съюза или националното право, и които не са били предмет на този представителен иск.
8. Държавите членки гарантират, че квалифицираните органи могат да предявяват представителни иски за налагане на мярка за обезщетение, без да е необходимо предварително установяване на нарушение от съд или административен орган в рамките на отделно производство.

Член 6
[...]

[...]

Член 7
[...]

Член 8
Споразумения за обезщетение

1. [...]
2. **С оглед на одобрението на споразумение** държавите членки гарантират, че [...] в рамките на [...] представителен иск [...] **за мерки за обезщетение:**
 - а) квалифицираният орган и търговецът могат съвместно да предложат на съда или административния орган споразумение относно обезщетението на потребителите; или**
 - б)** съдът или административният орган може да прикани квалифицирания орган и [...] **търговеца**, след като се е консултирал с тях, да постигнат в разумно определен срок споразумение относно обезщетението.
3. [...]

4. Споразуменията, посочени параграф [...] 2 [...], подлежат на контрол от съда или административния орган. Съдът или административният орган преценява [...] **дали трябва да откаже да одобри споразумение, което противоречи на задължителното национално право, или съдържа условия, които не могат да бъдат изпълнени**, като отчита правата и интересите на всички страни, [...] **по-специално тези на** засегнатите потребители. **Държавите членки могат да определят правила, които да позволяват на съда или административния орган да откаже да одобри споразумение на основание, че то е несправедливо.**
5. Ако споразумението [...] не бъде одобрено, съдът или административният орган продължава **производството** по представителния иск.
6. **Държавите членки могат да определят правила, съгласно които на** засегнатите **от иска и от последвалото споразумение** отделни потребители се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от споразуменията, посочени в параграф [...] 2 [...]. [...] **Средствата за защита**, получени чрез одобрено споразумение в съответствие с параграф 4, не засягат допълнителните [...] **средства за защита**, [...] **налични** по силата на правото на Съюза или националното право **и които не са били предмет на въпросното споразумение.**

Член 9

Информация за представителните иски

0. **Държавите членки определят правила, за да гарантират, че потребителите, засегнати от представителен иск за мярка за обезщетение, имат възможност своевременно и по подходящ начин да получат информация за иска, за да могат да упражнят правата си, посочени в член 5б, параграф 2.**

1. Държавите членки гарантират, че съдът или административният орган изисква от търговеца [...] да информира [...] за своя сметка **засегнатите от иска** потребители за окончателните решения, с които се налагат мерките, посочени в член [...] 5 [...], и за одобрените споразумения, посочени в член 8, като използва подходящи за обстоятелствата по случая средства и в рамките на определени срокове, включително, когато е уместно, чрез индивидуално уведомяване на всички засегнати потребители. **Това не се прилага, ако съответните потребители са информирани по друг начин за окончателно решение или одобрено споразумение. Държавите членки могат да установят правила, съгласно които това задължение да зависи от искането на квалифицирания орган.**
- 1а. Ако от квалифицираните органи се изисква да информират за даден иск засегнатите потребители, свързаните с това неизбежни разходи могат да бъдат възстановени от търговеца, ако въпросният иск е успешен.**

Първата алинея се прилага *mutatis mutandis* за окончателните решения.

2. Информацията, посочена в параграфи **0 и 1**, съдържа обяснение на разбираем език на предмета на представителния иск, неговите правни последиствия и, ако е уместно, на последващите стъпки, които да бъдат предприети от засегнатите потребители.

Член 10

Действие на окончателните решения

- [...] Държавите членки гарантират, че **окончателното решение на съд или административен орган на която и да е държава членка за установяване** на нарушение, което накърнява колективните интереси на потребителите, [...] [...] **може да се използва** като [...] **доказателство** за съществуването на това нарушение за целите на всички други иски, с които пред техните национални съдилища **или административни органи** се търси обезщетение от същия търговец за същото нарушение, **в съответствие с националното право относно преценката на доказателствата.**

[...]

Член 11
[...] Давностни срокове

Държавите членки гарантират, че [...] висящ представителен иск за налагане на мярка за спиране или забрана, посочена в член 5а, води до спиране или прекъсване на приложимите давностни срокове по отношение на потребителите, засегнати от иска, така че тези потребители да не са възпрепятствани впоследствие да предявят иск за обезщетение във връзка с предполагаемото нарушение поради изтичане на давностните срокове в хода на представителните иски за въпросните мерки за спиране или забрана. Освен това държавите членки гарантират, че висящ представителен иск за налагане на мярка за обезщетение, посочена в член 5б, параграф 1, води до спиране или прекъсване на приложимите давностни срокове по отношение на засегнатите от този иск потребители.

Член 12
Процесуална експедитивност

1. Държавите членки [...] гарантират, **че** представителните иски **за налагане на мерки за спиране или забрана**, посочени в член **5а**, [...] се разглеждат с необходимата експедитивност.
2. Представителните иски за налагане на посочените в член 5[...] **а, параграф 1, буква а) временни мерки за спиране, или ако е необходимо, за забрана на практика, разглеждана като нарушение, по целесъобразност** се разглеждат по [...] **бързото** производство.

Член 13
Разкриване на доказателства

Държавите членки гарантират, че по искане на квалифициран орган, който е представил сравнително достъпни [...] доказателства, достатъчни да обосноват представителния иск, и е посочил допълнителни доказателства, които са под контрола на ответника **или на трета страна**, съдът или административният орган може да разпреди в съответствие с националните процесуални правила тези доказателства да бъдат представени от ответника **или третата страна** при спазване на приложимите разпоредби на Съюза и националните разпоредби относно поверителността **и пропорционалността**. **Държавите членки гарантират, че по искане на ответника съдът или административният орган може също така да разпреди на ищеца или на трета страна да разкрие имащи отношение доказателства съгласно националните процесуални правила.**

Член 14
Санкции

1. Държавите членки предвиждат [...] правила [...], **с които гарантират, че могат да бъдат налагани санкции за неспазване или отказ за изпълнение на мярка за спиране или забрана, посочена в член 5а, параграф 1 или в член 5а, параграф 1а, буква б), или на задълженията, посочени в член 9, параграф 1 и член 13.** **Държавите членки** вземат всички необходими мерки, за да гарантират изпълнението на [...] **тези правила**. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
2. Държавите членки гарантират, че санкциите могат да бъдат под формата на глоби.
3. [...]
4. [...]

Член 15
Помощ за квалифицираните органи

1. Държавите членки вземат [...] мерки, **с които целят** да гарантират, че процесуалните разходи, свързани с представителните искове, не [...] **се превръщат в непреодолими пречки [...], които да възпрепятстват квалифицираните органи [...] ефективно [...] да упражняват своето** право да искат налагането на мерките, посочени в член [...] 5 [...].

2. [...]
3. [...] Комисията подкрепя и улеснява сътрудничеството на квалифицираните органи и обмена и разпространението на **информация за** [...] добри практики и опит във връзка с разрешаването на случаи на [...] нарушения.

Член 16
[...]

[...]

Глава 3

Заклучителни разпоредби

Член 17

Отмяна

Директива 2009/22/ЕО се отменя, считано от [датата на прилагане на настоящата директива], без да се засяга член 20, параграф 2.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, изложена в приложение II.

Член 18

Наблюдение и оценка

1. Не по-рано от пет години след датата на прилагане на настоящата директива Комисията извършва оценка на директивата и представя основните констатации от нея в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет. Оценката се извършва в съответствие с насоките на Комисията за по-добро регулиране. В доклада Комисията оценява по-специално обхвата на настоящата директива, определен в член 2 и в приложение I, **както и функционирането и ефективността на настоящата директива при трансгранични случаи, включително по отношение на правната сигурност.**

2. Не по-късно от една година след влизането в сила на настоящата директива Комисията извършва оценка дали правилата за правата на пътниците, използващи въздушен и железопътен транспорт, предлагат ниво на защита на правата на потребителите, сравнимо с нивото, предвидено в настоящата директива. Ако това е така, Комисията възнамерява да направи подходящи предложения, които могат да се изразяват по-специално в изваждането на посочени в точки 10 и 15 от приложение I актове от обхвата на настоящата директива, определен в член 2.
3. Държавите членки предоставят ежегодно на Комисията, а за първи път най-късно четири години след датата на прилагане на настоящата директива, следната информация, необходима за изготвянето на доклада, посочен в параграф 1:
- а) броя **и вида** на представителните искиове, [...] **приключени от техните съдилища или административни** органи;
 - б) [...]
 - в) вида на [...] нарушения**та** [...] **и** страните по представителните искиове [...];
 - г) [...]
 - д) резултатите от представителните искиове.
 - е) [...]

Член 19
Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват най-късно до [...] **30** месеца от датата на влизане в сила на настоящата директива] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно представят на Комисията текстовете на тези разпоредби.

Държавите членки прилагат тези разпоредби от [...] **12** месеца след срока за транспониране].

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или това се извършва при официалното им публикуване.

Условията и редът на позоваването се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 20
Преходни разпоредби

1. Държавите членки прилагат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, транспониращи настоящата директива, за [...] **исковете**, [...] **предявени на или** след [датата на прилагане на настоящата директива].
2. Държавите членки прилагат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, транспониращи Директива 2009/22/ЕО, за [...] **исковете**, [...] **предявени** преди [датата на прилагане на настоящата директива].

2а. Държавите членки гарантират, че националните закони, подзаконови или административни разпоредби относно спирането или прекъсването на давностните срокове, с които се транспонира член 11, се прилагат само за исковете за обезщетение, предявени за нарушения, извършени на или след [датата на прилагане на настоящата директива]. Това не изключва прилагането на разпоредбите на националното право относно спирането или прекъсването на давностните срокове, които вече са били приложими преди [датата на прилагане на настоящата директива] по отношение на искове за обезщетение, предявени за нарушения, извършени преди тази дата.

Член 21
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 22
Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на ...

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПИСЪК НА РАЗПОРЕДБИТЕ НА ПРАВОТО НА СЪЮЗА, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 2, ПАРАГРАФ 1

A – Общо право за защита на потребителите

- (1) Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 г. за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (ОВ L 210, 7.8.1985 г., стр. 29–33).
- (2) Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).
- (4) Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 година относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 7.7.1999 г., стр. 12).
- (4а) Директива (ЕС) 2019/770 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за някои аспекти на договорите за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги (ОВ L 136, 22.5.2019 г., стр. 1 – 27).**
- (4б) Директива (ЕС) 2019/771 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за някои аспекти на договорите за продажба на стоки, за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и на Директива 2009/22/ЕО и за отмяна на Директива 1999/44/ЕО (ОВ L 136, 22.5.2019 г., стр. 28 – 50).**
- (4в) Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 3 декември 2001 г. за общата безопасност на продуктите (ОВ L 11, 15.1.2002 г., стр. 4 – 17): членове 3 и 5.**
- (11) Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).
- (13) Директива 2006/114/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно заблуждаващата и сравнителната реклама (ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 21) [...].
- (14) Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36): **членове 20 и 22.**

- (35) Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).
- (59) Регламент (ЕС) 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. за преодоляване на необоснованото блокиране на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, местопребиваването или мястото на установяване на клиентите в рамките на вътрешния пазар и изменение на регламенти (ЕО) № 2006/2004 и (ЕС) 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕО (ОВ L 60, 2.3.2018 г., стр. 1): **членове 3 – 5**.

Б – Информация за продуктите и етикетирание

- (3) Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 г. относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите (ОВ L 80, 18.3.1998 г., стр. 27).
- (18) Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО, и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1–1355): **членове 1 – 35**.
- (26) Регламент (ЕО) № 1222/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно етикетирането на гуми по отношение на горивната ефективност и други съществени параметри (ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 46 – 58): **членове 4 – 6**.
- (30) Регламент (ЕО) № 66/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно екомаркировката на ЕС (ОВ L 27, 30.1.2010 г., стр. 1 – 19): **членове 9 – 10**.

- (36) Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18 – 63).
- (58) Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетирание и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 1 – 23): **членове 3 – 6.**

В – Права на пътниците

- (10-а) Регламент (ЕО) № 2027/97 на Съвета от 9 октомври 1997 г. относно отговорността на въздушните превозвачи при въздушния превоз на пътници и на техния багаж (ОВ L 285, 17.10.1997 г., стр. 1 – 3).**
- (10) Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (ОВ L 46, 17.2.2004 г., стр. 1).
- (12) Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 1).
- (15) Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14).

- (17) Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (ОВ L 293, 31.10.2008 г., стр. 3): член [...] 23 [...].

(17а) Регламент (ЕО) № 392/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно отговорността на превозвачите на пътници по море в случай на произшествия (ОВ L 131, 28.5.2009 г., стр. 24 – 46).

- (31) Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 1).
- (32) Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1).

Г – Туризм

- (19) Директива 2008/122/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 януари 2009 г. относно защитата на потребителите по отношение на някои аспекти на договорите за разпределено във времето ползване на собственост, дългосрочни ваканционни продукти, препродажба и замяна (ОВ L 33, 3.2.2009 г., стр. 10).
- (47) Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 1).

Д – Здравеопазване

(6) Директива 2001/83/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 ноември 2001 г. за утвърждаване на кодекс на Общността относно лекарствени продукти за хуманна употреба (ОВ L 311, 28.11.2001 г., стр. 67): членове 86 – **90, 98 и 100**.

(6a) Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно козметичните продукти (преработен текст) (ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 59–209): членове 3 – 8 и 19 – 21.

(33) [...]

(33a) Регламент (ЕС) 2017/745 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за медицинските изделия, за изменение на Директива 2001/83/ЕО, Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 1223/2009 и за отмяна на директиви 90/385/ЕИО и 93/42/ЕИО на Съвета: глава II.

(33б) Регламент (ЕС) 2017/746 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за медицинските изделия за инвитро диагностика и за отмяна на Директива 98/79/ЕО и Решение 2010/227/ЕС на Комисията: глава II.

Е – Електронна търговия и електронни услуги

- (5) Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) (ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1): **членове 5 – 7, 10 и 11.**
- (28) Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови или административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудио-визуални медийни услуги (Директива за аудио-визуалните медийни услуги) (ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1): членове 9–11, [...] 19–26 **и 28б.**
- (55) Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар (ОВ L 168, 30.6.2017 г., стр. 1).

Ж – Далекосъобщения

- (7) Директива 2002/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга) (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 51 – 77): **член 10 и глава IV.**

(7а) Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (преработен текст) (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36 – 214): членове 88, 98 – 116 и приложения VI и VIII.

- (38) Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 г. относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 172, 30.6.2012 г., стр. 10–35).

- (51) Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет **и цените на дребно за регулирани комуникации в рамките на ЕС** и за изменение на Директива 2002/22/ЕО [...] и на Регламент (ЕС) № 531/2012 [...] (ОВ L 310, 26.11.2015 г., стр. 1–18).

З – Лични данни

- (8) Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37): членове **4 – 8 и 13**.
- (53) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1–88).

И – Енергиен пазар

- (20) Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55 – 93): **член 3 и приложение I**.
- (21) Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94 – 136): **член 3 и приложение I**.

Й – Енергийна ефективност

- (25) Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението (ОВ L 285, 31.10.2009 г., стр. 10 – 35): **член 14 и приложение I**.
- (29) [...]
- (39) Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС, и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1 – 56): **членове 9 – 11а**.

К – Разрешаване на спорове

- (40) Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63): член 13.
- (41) Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно онлайн решаване на потребителски спорове (Регламент за ОРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 1): член 14.

Л – Общи финансови услуги

- (9) Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 г. относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги (ОВ L 271, 9.10.2002 г., стр. 16).
- (16) Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 22.5.2008 г., стр. 66).

- (23) Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001 (ОВ L 266, 9.10.2009 г., стр. 11–18).
- (24) Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7–17).
- (37) Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 (ОВ L 94, 30.3.2012 г., стр. 22—37).

- (44) Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34) [...].
- (46) Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 214) [...].
- (50) Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35–127).

М – Инвестиционни услуги

- (22) Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 302, 17.11.2009 г., стр. 32–96).
- (34) Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 година относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010 (ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 1–73).
- (42) [...]

- (43) [...]
- (45) Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349 – 496): **членове 23 – 29.**
- (48) Регламент (ЕС) № 1286/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 г. относно основните информационни документи за пакети с инвестиционни продукти на дребно и основаващи се на застраховане инвестиционни продукти (ПИПДОЗИП) (ОВ L 352, 9.12.2014 г., стр. 1–23).
- (49) Регламент (ЕС) 2015/760 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно Европейски фондове за дългосрочни инвестиции (ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр. 98–121).
- (56) Регламент (ЕС) 2017/1129 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно проспекта, който трябва да се публикува при публично предлагане или допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар, и за отмяна на Директива 2003/71/ЕО (ОВ L 168, 30.6.2017 г., стр. 12–82).
- (57) Регламент (ЕС) 2017/1131 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно фондовете на паричния пазар (ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 8–45).

Н – Застрахователни и пенсионни услуги

- (27) Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1 – 155): членове 183 – 186.
- (52) Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 г. относно разпространението на застрахователни продукти (преработен текст) (ОВ L 26, 2.2.2016 г., стр. 19 – 59): **членове 17 – 24 и 28 – 30.**

(54) [...]
